

Osobliwe malowidła

renesansowe

29 maja 2020

Broń przeciwko szatanowi.

„Arma Christi” to łacińska nazwa oznaczająca broń Chrystusa w walce przeciwko grzechowi i szatanowi. Pod tym pojęciem rozumie się w sztuce przedstawienie narzędzi męki Chrystusa, takich jak: krzyż, włócznia longinusa, naczynie z octem, kij z gąbką, korona cierniowa, tablica z krzyża, gwoździe oraz kolumna, przy której biczowano Zbawiciela, a także jego wizerunek odbity na chuście. W sztuce sakralnej od najbardziej odległych czasów ilustrowano narzędzia męki Jezusa. Szczególnie w średniowieczu i w czasach nowożytnych powstało wiele dzieł sztuki związanych z tym tematem.

Jednym z ciekawych i mało znanych przykładów występowania tematu „Arma Christi” są freski w kościele parafialnym pw. Trójcy Przenajświętszej w Kujawach (chodzi tu o miejscowość w powiecie krapkowickim, w woj. opolskim).

Kościół ten przez pewien czas należał do protestantów. W kręgu protestanckim na Śląsku powstało wiele dzieł sztuki głoszących ideę zbawczego posłannictwa Jezusa jako jedyne źródła zbawienia. Według protestantów zbawienie dokonało się tylko dzięki ofierze Jezusa i Jego krwawej męce krzyżowej. To właśnie w kręgu protestanckim powstały wspomniane freski w Kujawach, które wykonano w 1595 roku, o czym mówi fragment zachowanej sygnatury na południowej ścianie prezbiterium. W przyłuczach prezbiterium tego kościoła namalowano aniołów z narzędziami męki Jezusa. Widzimy tutaj aniołów niosących kolumnę biczowania, gąbkę na kiju, krzyż i drabinę. Tym przedstawieniom towarzyszą wizerunki aniołów grających na trąbach.

Mamy tu do czynienia dodatkowo z motywem eschatologicznym. Jest to zrozumiałe, gdyż zgodnie z nauką Marcina lutra ofiara Jezusa jest obok wiary jedynym źródłem zbawienia. Wizerunkom „Arma Christi” w prezbiterium towarzyszą przedstawienia ptaków rajskich, różnych owoców oraz ornamentów o formach okuciowo-roślinnych. Chodzi tutaj o pewną symbolikę. Sklepienie kościołów traktowano w sztuce zawsze jako symbol nieba. Dla podkreślenia tej symboliki użyto właśnie te przedstawienia, których sens i znaczenie wyraża kosmos, niebo, nieskończoność oraz duszę i zbawienie. Dopełnieniem ideowym tych treści – zwycięstwa nad złem, Męki Jezusa i zbawienia – są malowidła w

przyłuczach sklepienia nawy kościoła. Tutaj namalowano podobne ornamenty, a także tablice kartuszowe, na których zamieszczono inskrypcje będące łacińskim tekstem Symbolum Apostolorum (Składu Apostolskiego).

Funkcja ideowa tego wystroju malarskiego była zgodna z ówczesnymi tendencjami w sztuce protestanckiej, u których podstaw leżało wyznanie wiary w jedyne źródło zbawienia, jakim jest Jezus. Freski z Kujaw nie są odosobnionym przykładem sztuki protestanckiej epoki reformacji na Śląsku. Obok fresków w Żórawinie, Gryfowie, Zimnicach Wielkich malowidła z Kujaw należą do wspaniałych przykładów religijnej sztuki protestanckiej, którą cechowało wyznanie wiary w zbawienie. Autor tego, dzieła, a być może nawet jakiś warsztat są bliżej nieznani. Pod względem artystycznym wykazują one wysoki poziom i należą do wybitnych dzieł śląskiego malarstwa.

Autorstwo tekstu i zdjęcia [Marek Sikorski](#)

Fragment książki pt. „Ziemia krapkowicka w kręgu zabytków i historii” (Stradunia 2011)

Źródło: WolneMedia.net